

Gelooven we dat Gods verkiezende liefde de bron is van al wat de 7000, die hun knie niet buigen voor Baäl, zijn en hebben?

Gelooven we, dat het de HEERE is die Reformatie geeft en dat Hij een overblijfsel doet wederkeren tot Zijn Woord en dienst?

Kennen we den HEERE en erkennen we Hem in de almacht van Zijn genade, die dooden levend maakt en de dingen, die niet zijn, roept alsof zij waren?

Dan zullen we ook verstaan hoe dwaas en goddeloos en gevaarlijk de hoogmoed is. Dan hebben we door den schijn heengezien en onszelf leeren kennen als zwakke, kleine, zondige menschjes, in ons zelf minder dan niet en ijdelheid.

Dan zien we dat de kerk en het volk des HEEREN op zichzelf — met alle zoogenaamde groote mannen er bij — zich geen dag op de been kan houden.

Dan leeren we roemen, ja zeker, maar roemen in den HEERE alleen.

Niet alleen met vrome woorden, maar metterdaad en in waarheid.

En dan leeren we alles verwachten voor de kerk van Hem, die alle macht heeft in hemel en op aarde. Die gisteren en heden dezelfde is en tot in eeuwigheid. „Wees niet hooggevoelende, maar vrees“.

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

*: Speculatie of analyse van speculatie?

Verleden week hebben we enkele thetische opmerkingen gegeven over „God, altijd Subject, doch nimmer object van kosmische therapie“. De lezer heeft wel begrepen, dat in die eenvoudige opmerkingen consequenties lagen in de richting van de afwijking der onder een steeds smaller wordende groep gangbare „gemeene-gratie-leer“. Want in de lijn dezer beschouwing ligt onze opvatting: natuur en conserveering („therapie“) van het geschapene (ook na den val) is geen „genade“, ook geen „vloek“, doch substraat voor zegen en voor vloek.

Nu schreven we, reeds geruimen tijd geleden, eens het volgende: „Het openbaringslicht leert ons, dat God zich verbeelijken wilde in de betooning van zijn rechtvaardigheid en tevens van zijn barmhartigheid, aan welke beide een Adamietische massa was toegedaan als demonstratiemateriaal. Terecht is door Greijdanus opgemerkt, dat voor hypothetische vragen, „hoe het gegaan zou zijn, wanneer dit niet, of dat wel, geschied wäre, indien b.v. de zonde niet in de wereld gekomen wäre, geene plaats blijft“. Zoo ook niet voor de vraag, hoe het gegaan zou zijn, indien God na den val zijn bedreiging aanstonds had uitgevoerd (hetgeen Hij intusschen wel degelijk gedaan heeft, Hij, de Getrouwe en Waarachtige). Maar wij verstouten ons óók eens, en vragen, hoe het gegaan zou zijn, indien na den val de protoplasten aanstonds waren ter helle gevearen“.

En wij betoogden toen: dan zouden „wij“ er niet eens geweest zijn. Dan zou er geen hel voor Adamieten geweest zijn; en met straf over Adamieten had God tóch gedreigd. Is Hij soms niet waarschijnlijk in zijn dreigen? Met andere woorden: als Adam „publiek persoon“ is, d.w.z. beslissend (in zijn gedrag) mede voor zijn kinderen, dan zou God, indien Adam „direct ter helle gevearen was“, de aangewezen „publieke“ persoon hebben gestraft als privé-persoon. En dat kan niet. Wie tot publiek persoon is aangesteld, kan niet als privé-persoon langs een achterdeur uit het paradijs naar een hel-voor-slechts-twee-persoonen worden weggedaan. Men moet de „verschrikkelijke“ betekenis van Adam als publiek persoon niet door onwezenlijke speculaties over een mogelijk verdere van Adam als privé-persoon wegdeneeren.

Nu heeft Berkouwer vlam gevat op die woorden van ons: „maar wij verstouten ons óók eens“. Hij zei: maar nu vang ik u in uw eigen woorden. Nu gaat ge zelf óók speculeren.

Maar wij meenen, dat Berkouwer hier onze analyse-van-speculatie verward met een nieuwe speculatie. Onze vraag is geen abstract-hypothetisch redeneeren, zoals Berkouwer beweert, want ze is bloot analytisch. Ze betekent niet meer dan: wat zegt u daar, als u (de opponent) fantaseert over een aanstonds „ter helle“ varen. Wie een speculatieve vraag analyseert, speculeert niet zelf, maar concretiseert de speculatie van den ander..... Welnu, indien de protoplasten aanstonds ter helle gevearen waren, dan kwam dat hierop neer: de plaats der buitenste duisternis had alsdan twee menschen opgenomen. Gods (uit de Schrift ons bekende) raad, reeds aangaande deze plaats, wäre daarmee gebroken. Nog één concretiseering van Kuypers hypothese: indien het God behaagd had, alléén een hel te openen voor de adamietische menschheid, ook dan wäre ter bereiking van dit doel noodig geweest een prolongatie der geschiedenis, een huwelijksleven met zijn annexa, een evenwichtsklimaat, een universele evenwichtspostie, maatschappelijke en politieke ordening, ja, óók wat de Canones noemen: studium tot de deugd en de uiterlijke tucht.

Het lijkt ons nog al eenvoudig. We hebben dus onze woorden: „wij verstouten ons óók eens“ geschreven, niet, natuurlijk, om in dezelfde fout te vallen. Wel, om a) gebruik te maken van bijbelsche gegevens omtrent Gods bedoeling, daaruit blijkende, dat Hij verkiest en verwerpt, en van eeuwigheid al Zijn werken kent, en b) om te demonstreeren, dat men zoo benauwend tendentius is in zijn vragen en niet-vragen, zoolang men n.l. met verwarloozing van het moment van Gods „toorn“ en „oordeel“ den nadruk legt op het motief van „gunst“ en „genade“. Daarom was het ook onjuist, dat Berkouwer opmerkte, dat men „hier“ (nu ook wij ons „eens verstouten“) „de zuiverheid van de speculatie“ bespeurt, „die zich van de Schrift distancieert“ en dit nog wel direct na de theoretische verwerping der speculatie“.

Dit argument zou ons althans nog éénigszins toespreken, indien de auteur radikaal van Kuypers speculaties over „hetgeen gebeurd zou zijn“, indien de protoplasten aanstonds ter helle gevearen waren, afscheid genomen had. Maar, afgezien daarvan: het is niet waar, dat wij ons hier van de Schrift distancieeren. Als Gode al zijn werken van eeuwigheid bekend zijn, en als conserveering geen moment van doelbewuste regering los is, dan is het opwerpen van een terwille van speculatie in Kuypers schema kunstmatig verdrongen vraag juist een heendringen naar de Schrift.

Nu Berkouwer zijn kracht verteert in een — onze meeste argumenten voorbijgaande gladweg negeerende — bescherming van Kuypers onhoudbare gemeene-gratie-schema, zien we hem schade belooft in den omgang met hen, die aan de gereformeerde theologie meewerken. Zonder van zijn kring zich te laten belesen, komt hij Roomschen tegen, dan probeert hij hun standpunt te pellen. Komt hij Barthianen tegen, dan rekent hij met citaatje zóó, om de klacht over citaat zúú zóó noodig recht te zetten. Komt hij aan ons toe, dan pelt hij nauwlijks. Hij geeft een drogreden. Hij verwacht analyse van speculatie met speculatie.

K. S.

*: Gods vrijheid aangetast? Speciaal of exclusief?

We schreven, destijds, dat, stel eens, dat God alleen maar had willen straffen (maar dan de in uitzicht gestelde Adamieten), reeds daarvoor continueering (ook na den val) van tijd en geschiedenis en kinderen-verveken (om uit Adam Adamieten te zien geboren worden) „noodzakelijk“ zou zijn geweest.

Dat is dus weer analyse, geen speculatie.

Ook op dat woord „noodzakelijk“ is Berkouwer afgestevend. Maar tóch laten wij op dit woord „noodzakelijk“ niet afdingen. Berkouwer, in een wanhopige poging, om het van alle kanten (verreweg het meeste laat hij rustig liggen) aangevochten begrip van „gratie“ in den zin van „gemeene gratie“ toch nog overeind te houden, komt op tegen de z.l. hier logicietische (!) constructie van een „moeten“ in God.

Och ja, met behulp van zulke suggesties kan men een poosje voortgaan, sentimenten wakker te roepen bij gebrek aan argumenten. Maar ditmaal is de onvruchtbaarheid van zulk een „argument“ al zeer snel aanwijzbaar: het schijnt zoo iets te suggereren, als zouden wij in ons spreken van „moeten“ Gods vrijheid wegdenken.

Maar op dezelfde pagina moet Berkouwer erkennen, dat wij „er van uitgaan, dat God niet uit één van Zijn deugden, maar uit die alle laat geboren worden, wat geboren wordt“ (vgl. ons boek: Wat is de Hemel? Ie dr. 289).

Welnu, in zulk een uitspraak ligt toch opgesloten, dat wij minstens óók Gods vrijheid willen erkend zien, en haar operatief achten in de geboorte van wat wordt?

Het is in dit verband een te „naieve“ bestrijding, als Berkouwer opmerkt: de Schrift legt meermalen zelf een speciaal verband tusschen het werk Gods en één Zijner deugden.

Maar wie ontkent dat? Toch zeker niemand?

Berkouwer vlucht in het woord „speciaal“, maar, als hij bestrijden wil, wat onzerzijds geschreven is, had hij „speciaal“ moeten vervangen door „exclusief“, „uitsluitend“. Natuurlijk waagt hij dit niet; hij zegt trouwens zelf, zijn heele quasi-bestrijding meteen weer ongedaan makende: dat de Schrift soms dit speciale verband legt, „zonder daarmee aan de eenheid en harmonie van Gods deugden ook maar eenigszins te kort te doen“.

We zouden zeggen: doe jij dan desgelijks, en strijd niet tegen wat ge zelf erkennen moet als juist. Wie Kuypers voorkeur voor het „gratie-motief“ in het probleem van de conserveering der wereld niet anders verdedigen kan, houde liever op, te schieten van een verloren schans.

Als wij hierboven spreken van „noodzakelijk“, dan is dit alles minder dan een capituleeren voor de leer van een onvrijen God, of een overhellen naar de these van een „absolute goddelijke macht“ (die alles en nog wat zou „kunnen“) in onderscheiding van een „geordende macht“ van God, die dan alleen maar zou kunnen, wat Hij eenmaal had vastgesteld. Het woord „noodzakelijk“ is ook nu weer puur analyseerend: het betekent: A is A; als iemand A zegt, dan is dat A; als iemand A zegt, dan zegt hij ook: 2 maal 2; als iemand een gulden betaalt, dan betaalt hij de waarde van vier kwartjes. Als God een hel schept voor Adamieten — en dat Hij dit van plan was, is de leer der Schrift, dan houdt dat dus in, dat Hij van plan is, Adamieten er te doen komen; en als Hij in het paradijs Adam verbondssancties doet hooren, waarin Hij van kinderen Adams, dus van Adamieten spreekt, wel, dan weet een aan de Schrift gehoorzaam man, dat die er komen zullen.

Dat heeft met speculatie over een goddelijk „moeten“ in den zin van Hem dwingende necessitas (noodzakelijkheid) geen zwém te maken; het heeft wel te maken met een vraag aan Berkouwer en Kuypers: wat zegt U, als U met alle gereformeerde menschen leert: God heeft een besluit bekend gemaakt, en dat besluit houdt in, dat Hij aan de Adamieten bezoeken zal, ten goede dan wel ten kwade, wat hetzij de eerste, hetzij de tweede Adam deed?

Eén van beide: Berkouwer moet ronduit verklaren: God heeft niets besloten (en geopenbaard, reeds vóór den val) aangaande zijn opereeren willen met en aan Adamieten (desnoods: Hij zei het wel, maar méende het niet), óf: hij moet erkennen, dat het dan Schriftgehoorzaam is, te lezen wat er staat: er zullen Adamieten komen, ook al wäre het, omdat anders noch de zegen, noch de vloek kan intraden naar de gestelde bondssancties aan het genoemde adres, d.w.z. aan Adamieten.

Ook dit argument wijzen we dus af. Berkouwer verwacht eerst: analyse met speculatie. En een poosje later haalt hij „speciaal“ en „exclusief“ door elkaar.

Heeft Hij soms uitzonderingen in zijn geest, als de kerk zingt: Door al Uw deugden aangespoord, hebt Gij Uw Woord (ook strafwoord) en trouw (allereerst aan U zelf) verheven? Zoo ja, dan zingen wij liever rustig door met de kerk: ik vind dat een heel mooi psalmvers. K. S.

*: Ursinus-Ridderbos

Prof. Ridderbos verklaart thans, dat hij het debatje over de vraag, of Ursinus al dan niet „bij hem en de zijnen preeken mag“ (wat ik blijf ontkennen) nu van zijn kant maar verder laat schieten. Hij zal dus niet meer antwoorden op onze tegen-argumenten. Debatten moeten, net als lofzangen, toch een keer een eind hebben?

Zeker, zeker. Maar als onder debat of lofzang iemand iets beweert, dat er heelemaal „naast“ is, en den opponent het tegendeel in de schoenen schuift van wat hij beweerd heeft, en het punt is ter zake, dan betekent het plan, om maar op te houden, geen verlos, om duidelijke onwaarheden te laten staan. Dat zal prof. R. met ons wel eens zijn.

Wij zullen dus afwachten, of hij alsnog voldoet aan mijn verzoek, om de in ons vorig nummer aangewezen aperte onwaarheid terug te nemen; dat verzoek had hij nog niet kunnen lezen, toen hij meedeelde, maar te willen ophouden met het toch wel leerzame gevalletje. Voorloopig wachten wij dus maar af.

K. S.

*: Kerktaal

De synodocratische kerkbode classis Dordrecht herinnert in een artikelje van ds W. F. M. Lindeboom aan ondergeteekende's „Kerktaal en Leven“, een van de jeugdwerken. Het blad meent, dat een herdruk wel loonend zou zijn; nu, die is onderweg (in de rubriek „Om Woord en Kerk“, uitgave van de fa Oosterbaan & Le Cointre, Goes); ik meen te weten, dat de herdruk binnen enkele maanden er wezen zal. Schrijver in gezegd orgaan merkt op, dat bij eventueelen herdruk een nieuw hoofdstuk over de taal in de kerkbodes niet overbodig wezen zou. We zijn het met hem eens, maar zullen er toch maar niet aan beginnen, vanwege ander werk, en ook, omdat degenen, die zich aan het boek niet storen, door een aanhangsel het evenmin zullen doen.

Maar om aan te toonen, hoe noodig een bespreking van die kerkbode taal wel wezen zou, merkt ds Lindeboom op:

„Het „Kerkblad van de Gereformeerde Kerken van 's-Gravenhage“ plaatst een meditatie over Jacobus 5 vs 13b: „Is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzingt...“ Maar de titel van deze meditatie raadt u in geen tiezen. Want het opschrift luidt: **Gedikte Maarten?** De verklaring komt pas aan het slot. Die naam had in den volksmond in de eerste gemeente van den schrijver een type, dat op de buitenwegen luidkeels psalmen plaecht te zingen. Dus toch, de taal van onzen tijd, ook in de kerkbode, de taal van de straat, zelfs boven een meditatie? Is dit nu actueel of stijlloos of beide mis-schieten?“

In het Kerkblad van de Gereformeerde Kerken in Noord-Brabant en Limburg geeft één der redacteuren een verslag van de Particuliere Synode in vervolg-artikelen. Deze week onder den titel: „Het ontroeren van een rijstebrelpot (en een schrijverke)“. De schrijver vindt zijn beeldspraak blijkbaar een „trouvaille“, want zelfs in het tweede deel over het „Schrijverke“ komt hij nog eens op dien rijstebrelpot terug. En de eerste kolom ging reeds vrijwel geheel over den rijstebrelpot. Hoewel onder dit beeld een heel prijszwaardig doel werd voorgesteld, n.l. de collecte voor den Evangelisatiearbeid in Noord-Brabant en Limburg, was nochtans na lezing mijn eetlust bijna vergaan. Naar mijn meening is de taal voor de kerkbode nu eenmaal niet de taal van de keukens“.

Tot zoover ds Lindeboom.

Ik geloof, dat de signaleerde „zotternijen“ niet zozeer een kwestie van taal zijn, als wel van bedelarij. De schrijvers weten soms, dat ze voor meditaties, of kerkelijke verslagen geen lezers haast kunnen krijgen, tenzij ze opvallend gaan doen; bedelen om de attentie dus.

Heb ik daarin gelijk, dan is de „toepassing“ niet: gebruik af en toe eens een opvallend opschrift, maar probeer kerkelijk zóó te spreken en te schrijven, dat je degenen, die de moeite waard zijn, wat geeft te danken. Zoolang het kerkvolk nog „zwarte kost“ verdragen wil, is het nog niet verloren.

K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Enkele consequenties uit de erkenning van het Evangelistenambt

Uit de erkenning van het ambt van evangelist zal het een en ander volgen. In het kort zij op het volgende gewezen.

In de eerste plaats, gelijk het meerderheidsrapport aanwijst (bl. 12), dat een eigen bevestigings-formulier noodig is. Het formulier om de dienaars des Woords te bevestigen is, ook al brengt men enkele wijzigingen en toevoegingen aan, ongeschikt. Ds Doornbos gaf in zijn reeds genoemd boekje een proeve. Wij voor ons meenen, dat daarin het ambt van evangelist al te kort is omschreven en meerdere Schriftgegevens kunnen worden benut om diens ambtstaak te omschrijven.

Voorts volgt uit genoemde erkenning, dat de evangelist nimmer lid noch plaatselijk predikant van één der pas geplante kerken op het „zendings-veld“ kan worden. Wat dit laatste betreft: de evangelist heeft immers de ambtelijke roeping de geloovigen te leiden naar een zelfstandig geïnstitueerd en dus ambtelijk kerkelijk leven. Is het zoover, dat die

Keukenmeisje en archaeoloog, — en het lied van het Lam

Amice,

Of je geabonneerd bent op het tijdschrift „Kerk en Theologie”, weet ik niet. Het is nog jong, de tweede jaargang is nog bezig te lopen. Uitgaaf van Veenman, in Wageningen. In de eindredactie (van drie leden) zitten twee barthiaansche hoogleraren, de Heeren Haitjema en Van Niftrik. Nu weet je genoeg, wat de richting (loosheid) betreft; dit sinnetje zou natuurlijk kwalijk worden genomen door den chroniqueur van het orgaan, als hij het zou lezen.

In het Julinummer trof me een zeer korte „overdenking”, zal ik maar zeggen, onder het opschrift: De keukenmeid. Dat is een ouderwetsch woord, uit Stastok's tijd. Ik houd er niet van; trouwens, het herinnert ons te pijnlijk aan een goeien tijd, die voorbij is.

Maar goed, de schrijver, ds F. R. A. Henkels van Haarlem geeft daar enkele gedachten, onder het opschrift „De Keukenmeid”, en zulke „naar aanleiding van” Ex. 14:22. Daar hooren we, dat de kinderen Israels op het droge gingen in het midden der Rode Zee; en de wateren waren hun een muur, aan hun rechter-, en aan hun linkerhand.

Schrijver teekent de situatie: midden in het gevaar zijn, omringd zijn van den dood. En ineens: een geopen-de weg. Gekeuren, niet gemaakt. Een veilige weg.

Maar hoe (= hoezeer) veilig de weg is, en hoe de weg veilig is (hoe = op welke manier, door welk middel), ooh, dat zie je pas later, als je erdoor heen gekomen bent. Later komen de „verklaringen”: zóó en zóó is 't gegaan; langs dien en dien weg was 't mogelijk: zóó en zóó lagen de causale verbanden. Kijk, zegt de schrijver: daar heb je nu, bij de Rode Zee, het verschil tusschen..... een keukenmeid en een archaeoloog. De archaeoloog is de man, die van „oudheden” verstand heeft. Het schijnt, dat de schrijver vindt, dat zoo'n man hier inderdaad wat zou kunnen geven als bijdrage tot de kennis der werkelijke feiten bij Israëls doortocht door de Rode Zee, „De archaeoloog kijkt naar het landschap, de meren met hun trekkende wateren, naar de zonderling zich samenvoegende winden en getijden”. Hij „kijkt” (ik dacht, dat „kijken” wat anders was, maar daar ben ik maar A. V. voor), en daarna „weet” hij, zegt ds Henkels. Hij komt met een „verklaring”, die archaeoloog: zóó en zóó troffen de voorwaarden samen. De archaeoloog past alles in elkaar: hij bezorgt „een meer of minder passend mo-

Wijzigingen Handboek 1951

(Om tijd en onnoodige moeite te besparen, verzoekt de Redactie berichtjes voor deze rubriek rechtstreeks naar de administratie in Goes te zenden.)

- Blz. 19 DEPUTATEN CLASSIS WARFUM, Kerk-visitatoren W. deel: D. Joh. v. d. Haagen en J. H. v. d. Hoeven, Sec. B. van Riet. (71)
- Blz. 36 DEPUTATEN PART. SYN. DRENTE. Aanvullen: art. 11 K.O. (prov.) quæstor oud. E. van Popta, Poststraat 18c, Stadskanaal; giro-rekening no. 564907 ten name van quæstor dep. art. 11 K.O. der Geref. Kerken — onderh. art. 31 K.O. — van Drente, Poststraat 18c, Stadskanaal. (72)
- Blz. 37 DEVENTER. Adres diaconie: P. P. Pontier Jr., Alexander Heghuistraat 9. (73)
- Blz. 40 HEEMSE. Predikant: ds H. C. Overeem. (74)
- Blz. 42 BLOKZIJL. Vacant. (75)
- Blz. 47 ZALK EN VEECATEN. Predikant: ds L. Moes. (76)
- Blz. 48 APELDOORN. Adres diaconie: T. H. van Es, Hattenscheweg 30. (77)
- Blz. 56 AMERSFOORT. Adres kerkeraad: G. Grasdijk, St. Ansfriidusstraat 13. (78)
- Blz. 59 BREUKELLEN. Adres kerkeraad: G. Vlaanderen, Schippersgracht 25, Maarssen. (79)
- Blz. 62 ZEIST. Kerkdiensten in eigen kerkgebouw, Jac. v. Lenneplaan 1a, om 10 en 5 uur. (80)
- Blz. 63 DEN HELDER. Adres kerkeraad: T. de Vries, Ruljghweg 128, Tel. 2496. (81)
- Blz. 64 OOSTZAAN. Adres kerkeraad: P. Flens, Kerkbuurt B 240, Oostzaan. (82)
- Blz. 66 AMSTERDAM-C. Kerkelijk Bureau telefonisch aangesloten onder nr 58200. (83)
- Blz. 73 SLIEDRECHT. Vacant. (84)
- Blz. 76 OEGSTGEEST. Adres kerkeraad: Jac. Vreeken, de Kempenaerstr. 46; Diaconie: G. Heemsterk, Rijnburgerweg 26; Penningmeester Kerk: G. Wolters, de Kempenaerstr. 37, Tel. K 1710—26515, Postrekening onveranderd. (85)
- Blz. 78 DELFT. Adres diaconie: A. J. Arnold, Buitenvaartsluis 313. (86)
- Blz. 79 's-GRAVENHAGE-WEST. Commissie v. Beheer: R. H. v. Driel, Acaciastraat 166, Postr. 423510. (87)
- Blz. 84 ROTTERDAM-DELFHAVEN. Adres kerkeraad: D. v. d. Graaf, Haringpakkerstr. 8a, Rotterdam-W. Tel. 37855. (88)
- Blz. 87 ROZENBURG. Adres kerkeraad: J. Poppe, Koolweg 1, Rozenburg. (89)
- Blz. 91 MIDDELBURG. Diensten te Zoutelande in het Verenigingsgebouw „Middendorp”, Smidstraat, om 10.30 en 4.30 uur. (90)
- Blz. 94 MAASTRICHT. Predikant: Ds Th. C. F. van Kamp. (91)
- Blz. 109 BEROEPBARE CANDIDAAT: G. Blijdorp, 1e Pynackerstraat 110, Rotterdam. (92)

geplante gemeente een eigen dienaar des Woords kan onderhouden, dan is het werk van den evangelist als ambtelijk werk in die gemeente afgeloopen en kan hij weer verder. Het zou echter wel mogelijk kunnen zijn, dat de „jonge” kerken den evangelist beroepen om hem voor het „zendingswerk” verder af te zonderen, zoodat hij van de ééne kerk (b.v. in Nederland) overgaat in dienst van de andere (b.v. in Indië). En dan daarbij aansluitend: hij kan geen lid van zulk een pas gestichte kerk zijn, zonder in den ambtelijken dienst van die kerk beroepen te zijn, n.l. als evangelist voor het zendingswerk.

Verder meenen we, dat de evangelist, die uitgezonden wordt naar de heidenen, ook de ambtelijke bevoegdheid dient te bezitten om in de zendende kerk en kerken het Woord en de sacramenten te bedienen. Hij heeft die bevoegdheid immers ook op het „zendingsveld”: hij preekt en doopt, en bedient ook het avondmaal in de pas geïnstitueerde kerk, als deze nog geen daartoe geordenden ambtsdrager heeft. En gelijk een dienaar des Woords, met welken een evangelist de ambtelijke taak van bediening des Woords en der sacramenten gemeen heeft, ook in een andere dan zijn eigen plaatselijke kerk daartoe bevoegdheid heeft ontvangen, zoo zal de evangelist, wanneer hij hier met verlof of anderszins is, ook in al de kerken van het verband het Woord en de sacramenten mogen bedienen. Wij kunnen hier wijzen op een Bijbelsch gegeven. Wanneer Paulus en Barnabas, na de eerste zendingsreis en na de vergadering in Jeruzalem (Hand. 13—15:34), in Antiochië zijn en daar eenigen tijd in de „zendende” kerk verkeren, lezen wij van hen, dat ze aldaar leeren en met vele anderen het Woord des Heeren verkondigen (Hand. 15:35).

Tenslotte volgt ook uit de erkenning van het evangelistenambt het een en ander voor de opleiding.

Het meerderheidsrapport handelt daarover niet afzonderlijk, doch neemt in de eindconclusie als punt 3 op: „de opleiding dezer dienaren inrichten naar de hoge eischen aan dezen dienst te stellen” (bl. 13).

Het minderheidsrapport van Ds v. d. Waal schenkt er bijzondere aandacht aan in een aparte paragraaf. De vraag wordt gesteld, of onze „zendelingen” aan de Theologische Hoogeschool hun opleiding kunnen ontvangen dan wel of er een aparte zendingsschool dient te komen. De minderheidsnota wijst er terecht op, dat dit laatste als gevolg moet hebben, dat de kerken bij de keuze afhankelijk zouden zijn van hen, die „voor zending studeeren”. Uitgaande van het standpunt, dat een dienaar des Woords als „zendeling” dient uitgezonden te worden, wil de minderheidsnota pleiten hiervoor, dat al het onderwijs aan de Theol. Hoogeschool meer direct op „de zending” ingesteld zal worden. Taalstudie en kennis van land en volk zouden dan een en ander nog kunnen aanvullen. 't Ware voorts ook te overwegen — zoo lezen we ook —, of Maleisch niet facultatief aan de Hoogeschool gedoceerd zou kunnen worden. Dan zou er, als er meer zendende kerken komen, meer contact met het zendingsveld onderhouden kunnen worden.

Ds Doornbos houdt blijkens hetgeen hij in zijn reeds genoemd boekje over de opleiding schreef (bl. 36—46) niet zoo sterk vast aan de wetenschappelijke theologische opleiding. Voor hem kan desnoods de studie en kennis der oude talen (Grieksch en Latijn) wijken voor die van het Maleisch, welke de evangelist noodig heeft. Want men kan de Schrift wel verstaan zonder kennis van Hebreeuwsch en Grieksch. Derhalve wil hij als vooropleiding de H.B.S. of een gelijkwaardige inrichting en daarna een opleiding, welke de volgende programmapunten omvat: 1. grondige kennis van de bijbelsche geschiedenissen en vaardigheid in het vertellen daarvan; 2. kennis van de Heilige Schrift en het verstaan daarvan met vaardigheid in het verklaren; 3. hoofdzaken van de geloofsleer; 4. hoofdzaken van de kerkgeschiedenis en het kerkrecht; 5. hoofdzaken van de geschiedenis van de zending en van de methoden die bij de zending gebruikt zijn en worden; 6. degelijke kennis van het Maleisch, niet alleen van de Maleische omgangstaal, maar ook van het Maleisch als voertaal voor de prediking; 7. eenige kennis van de fonetiek; 8. eenige kennis van de pseudo-religies. — Zulk een opleiding kan aan geen hoogeschool worden verkregen en dientengevolge zal het gezocht dienen te worden in een speciale school of in een particuliere opleiding.

In alle bescheidenheid zouden wij, na hetgeen we zool over de opleiding van evangelisten gelezen hebben, de volgende zaken naar voren willen brengen.

Wij gelooven, dat het groote moeilijkheden zou geven een aparte „zendingsopleiding” in te stellen, niet alleen al hierom, dat een aparte „zendingschool” een kostbare zaak is, zeker voor onze kerken, doch vooral om deze redenen, dat jonge menschen dan al op zeer jongen leeftijd dienen te beslissen of ze „in de zending” zullen gaan en dat lust tot het evangelistenambt nog geen bewijs is, dat ook de vereischte gaven aanwezig zijn. Het evangelistenambt is een zeer verantwoordelijk ambt: kerken planten en die naar zelfstandig ambtelijk leven leiden. En dat werk moet, anders dan hier dat van een predikant, die de hulp en de leiding van zijn kerkeraad en meerderen heeft, verricht worden in moeilijke omstandigheden, daar hij vaak alleen staat. Vandaar dat de zendende kerk zich er wel terdege van mag overtuigen, dat de gezondene door den Geest des HEEREN met zulke gaven is toegerust, dat er alle goede verwachting is in het planten en leiden van kerken en geloovigen. Vandaar dat het alle over-

weging verdient te vragen, of een evangelist niet eenige ervaring in het kerkelijk ambtswerk dient te hebben, alvorens naar het zendingsveld uit te gaan.

Ook zouden we er voor willen pleiten, dat een evangelist toch Hebreeuwsch en Grieksch zal kennen, om de Schrift te lezen in de talen, waarin het den Heiligen Geest heeft goedgegemaakt ons de Heilige Schrift te schenken. Wij voor ons zijn van oordeel, dat wij die inspanning en eerbied verschuldigd zijn aan de genoemde beschikking van den Heiligen Geest. De evangelist heeft met den dienaar des Woords gemeen de verkondiging van het Woord en daarom zullen we voor beide in dezen gelijke eischen dienen te handhaven.

Als wij aan de evangelisten niet als eisch stellen de kennis van de grondtalen der Schriften, zullen we dien eisch ook moeilijk kunnen stellen aan de dienaren des Woords hier en in de op het zendingsveld geplante kerken.

Offer des Heeren¹⁾

(In Memoriam Ds J. Kapteyn — 8 Aug. 1942).

Wij, die Uw woord betuigen — ziet,
vergaan van kommer en verdriet,
van grote vrees en beven,
De boze dreigt en blaast ons aan
en waagt welhaast zijn klauw te slaan.
Ai, laat ons lijf en leven
niet in zijn tanden sneven.

Wij zwichten niet voor nood en pijn —
wat zou ons zorg of kommer zijn,
hoe zou ons lijden deren?
Maar dat dit god'loos rot ons plaagt
ons openlijk te smaden waagt
te schenden en schoffen
het eigendom des Heeren.

Dit is ons zulk een bitterheid,
dat alle plans en majesteit
van ons wordt weggenomen...
Wij willen schoon ten Hemel gaan
en ongeschonden voor U staan
het hoofd gediend met kronen,
Uw Godlijk beeld vertonen.

Wij liggen uitgeschud en naakt,
als walg en weerzin uitgebraakt,
vermeten en gemeden,
Die grijsheid, kind noch maagd ontziet
verschoont ons laatste hulsel niet.
Ach, slechts met bloed bekleeden
doet hij ons voor U treden.

O, martelaren van deez' tijd,
God kent Uw leed, God ziet Uw strijd
uw wonden en uw pijnen.
Hij maakt uw bitt're schande goed.
Hij weegt de waardij van uw bloed.
In paalen en robbijnen
zult gij voor Hem verschijnen.

KEES VAN DUINEN. †

1) Een van onze lezers, vriend van wijlen den dichter Kees van Duinen, zond aan ons blad dit vers; aanleiding daartoe was de verschijning van den bundel „De Trap”, die onlangs in ons blad en ook verder in de pers besproken werd. Niet alle verzen van Van Duinen zijn in bedoelden bundel opgenomen, ook dit niet. Toch verdient het bewaard te blijven, weshalve wij gaarne overeenkomstig het verlangen van inzender, het hier een plaats geven. — K. S.

Alles bijeen genomen meenen wij, dat voor een evangelist ook noodig is gymnastische en theologische opleiding. Komt daarbij dan nog een zendingsopleiding, dan zal de geheele opleiding inderdaad vele jaren vragen, doch de omstandigheden en het bijzonder-ambtelijke van het evangelistenambt nopen daartoe. Zoodat wij de tot op heden gevolgde praxis in dezen niet zoo verkeerd kunnen achten. Mocht iemand in zijn studententijd reeds voor het toekomstige werk als evangelist kunnen bestemd worden, dan zou het wellicht overweging kunnen verdienen hem van sommige vakken voor het theologische candidaatsexamen vrijstelling te verleenen. Dan zou er eenigen tijd vrijkomen voor „zendingsstudie”.

Wat de voorslag van ds v. d. Waal betreft, om n.l. heel het onderwijs aan onze Theologische Hoogeschool meer direct op de zending in te stellen en ook b.v. Maleisch als facultatief vak te doceren: wij weten niet precies wat hij bedoelt, daar het niet nader wordt geconcretiseerd, en we weten ook, dat de opleiding reeds vrij zware eischen stelt, zoodat uitbreiding van het programma voor alle studenten toch wel bezwaren ontmoet. Overigens kunnen de mannen-van-het-vak in dezen beter oordeelen dan wij.

Rotterdam.

FRANCKE.

